

A kiáltás, mint a bizalom kijelentése

Textus: Zsolt. 4

Rohamosan fejlődő világunkról legtöbbször megfogalmazódik az, hogy nem a csend, a nyugodtság jellemzi, hanem sokkal inkább a hangzavar. Sokan vannak, akiknek örömeiktől, sikereiktől hangosak a mindennapjaik.

Viszont ezzel egyidőben velünk vannak, hozzánk tartoznak a mélységekből való kiáltásaink is. Különösen az elmúlt két évben a járvány miatt, és az utóbbi hetekben az Ukrajnában kitört háború miatt nőtt meg a kiáltásaink száma. Máshol árvizek, vagy éppenséggel pusztító tűzvész veszedelmében kiáltoznak, menekülnek az emberek. És természetesen nem kell messze mennünk, hiszen ott vannak saját, belső mélységeink, kétségeink, félelmeink.

A negyedik zsoltár írója is egy hasonló lelkiállapotot tapasztal meg. Az ellenség által bezárva, korlátozva érzi magát, és arra kéri Istent, hogy tág teret biztosítva szabadítsa fel a nyomás alól. Pontosan nem tudjuk, hogy melyek azok a vádak, amelyek a zsoltárost érik, éppen ezért tudunk olyan könnyen azonosulni szavaival, látva, tapasztalva világunk és a magunk megrekedt, szorult helyzetét. „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” hallhattuk ezt a kérdést a bibliaolvasás során, de már koránt sem olyan egyértelmű rá a válaszunk, hogy „senki, bizonyosan senki.” Mert mennyi minden kikezdi az Isten iránti bizalmunkat, hány és hány hatalmasság és fejedelemség tör emberi életekre anélkül, hogy könyörületet gyakorolna.

A zsoltáros kortársaival együtt törhet ki belőlünk a kérdés: Kicsoda láttat velünk jót? Van -e miben, kiben reménykedjünk? Veszélyes állapot ez, hiszen a kétségkedés veszélyesebb lehet ránk nézve, mint a ránk törő ellenség, amely kívülről támad minket. Hiszen a kétség egészen belülről támadja meg az embert, az ember hitét, Istenbe vetett bizalmát kérdőjelezi meg.

Ezekben a helyzetekben az emberi reakció többféle lehet.

Az egyik leggyakoribb, és leggyorsabb emberi reakció az igazságtalanságra, minket vagy másokat ért sérelmekre az indulat. Ha tehetnénk, egy kardcsapással, vagy elképzelt gombnyomással elégtételt szerezni, véget vetnénk a gonosznak. Talán mi is ismerünk olyanokat, akiknek hamarabb szorul ökölbe a kezük, mint imádságra. Kicsoda láttat velünk jót? Nincs, aki jót láttatna velünk, ezért nekünk kell kezünkbe vennünk a gonosz megtorlását, még ha csak gondolatban is.

Másrészt pedig beleeshetünk a rezignáltság csapdájába. Abba a lelki, mély sötétségbe, hogy már semminek sem látjuk értelmét a földön, lemondunk a jövőről, jöjjön csak az, aminek jönnie kell, nekünk már úgyis mindegy. Amikor úgy érezzük, hogy a dolgok állása meghaladja nemcsak a mi lehetőségeinket is, de Istenét is. De amikor ebbe a lemondásba belesüppedünk, elfelejtünk valamit: Jézusnak azért kellett így kiáltania a kereszten: Én Istenem, és Istenem, miért hagytál el engem? Hogy nekünk soha ne kelljen ezt éreznünk, annál kevésbé kimondanunk.

Azonban olyan csodálatos észrevenni azt a harmadik magatartásformát, amit mindennek ellenére a zsoltáros tanúsít. „Haragudjatok, de ne vétkezzetek. Csillapodjatok.” Nem gerjed haragra, nem keresi a megtorlást. De annak ellenére, hogy ő sem lát kiutat, mégsem válik reményvesztetté sem. Mert egyvalamit szilárdan tud, mégpedig azt, hogy kicsoda Isten az Ő számára és kicsoda ő az Isten szemében. Tudja, hogy Isten az ő igazságának Istene. Nem számít, milyen vádakot hoznak fel ellene, tudja, hogy ebben a helyzetében is Isten előtt áll, aki látja őt. Ő az, aki egyedül megítélheti, ő az egyetlen bíró, aki igazságot szolgáltathat számára. És azzal is tisztában van, hogy az ő élete nem esik kívül Isten látószögén. Isten kedveltjének tekinti magát, Isten az, aki tágas tért kínál neki a szorultságból, és biztosítja hűséges szeretetéről. A zsoltáros imába foglalt kiáltása, segítségkérése a bizalom kijelentésévé vált „meghallgatja az Úr, ha hozzá kiáltok.”

Böjt második vasárnapját az emlékezés vasárnapjának tekintik. A 25. zsoltár szavaival kérjük Istent, hogy emlékezzen meg rólunk kegyelme és irgalmassága szerint: „Emlékezzél meg, Uram, irgalmasságodról és kegyelmedről, mert azok öröktől fogva valók.” És mennyire jó lenne, ha ebben a megszorult, segítségért szomjas mindennapjainkban mi is emlékezni tudnánk, hogy kicsoda Isten a mi számunkra, és mit jelentünk mi neki. Emlékezzünk meg az egész útról, amelyen eddig végig vezetett bennünket. Emlékezzünk, hogy ígéretet kaptunk arra, hogy szeretete soha el nem múlik, már az anyaméhben ismert bennünket, gondot visel rólunk. Az Úr harcol értetek, ti pedig maradjatok vesztég. – biztatja Mózes Izráel népét, s bennünket is.

A zsoltáros higgadtságra int. Azt tanácsolja, hogy bár haragtól és dühtől remegnek, ne engedjék, hogy a düh eluralkodjon rajtuk. Haragudjatok, de ne vétkezzetek, csillapodjatok! Lehet és kell haragudni, hiszen a rosszat nem lehet szemet hunyva végig nézni, de mindezt imára kulcsolt kézzel kell megharcolni. Azt is tanácsolja, hogy az áldozásban vegyenek részt és bízzanak Istenben. Itt az áldozás nem csupán rituális értelemben vett áldozatot jelent, hanem azt a lelki folyamatot, ami az ember belsejében történik, amit lelki értelemben mutatnak be. Aki őszinte megtéréssel, bűnbánattal és igaz bizalommal járul Isten elé, visszatérhet a vele való atya-gyermek kapcsolatba, és így válhat Isten az ember igazságává. Böjti időszak lévén annál is fontosabb most ez a befelé és Isten felé fordulás. De az áldozathoz hozzátartozik az is, amit másokért hozunk. Amit képesek vagyunk feladni a magunk vagyonából, idejéből, erejéből, hogy másokon segítsünk. Egy lelkész ismerősöm erre mondta azt, hogy a mostani időben ez az áldozatos segítségnyújtás a hitünk megvallása.

A zsoltáros a maga mélységében nem felejtette el az ároni áldás szavait. Kéri, hogy ragyogjon fel rajta Isten arcának világossága. Isten tekintete az, amely világosságot, menedéket biztosít a sötétség, az éjszaka félelmeivel szemben. A világosság a sötétségben ragyog igazán. Ahogy a háború borzalmas sötétségében is felragyog Isten kegyelmének világossága a segítő kezekben, a befogadó otthonokban, a milliányi imádkozó lélekben. Engeded-e hogy az Ő békessége átjárjon, átformáljon, csillapítson téged is? Hogy te is elmondhasd, békességet szerzett neked Isten.

A zsoltáros nem számol be arról, hogy ellenségei, a rá nehezedő külső tényezők teljesen eltűntek volna. De arról tanúskodik, hogy az Isten erejébe vetett bizalma sokkal nagyobb örömet adott neki annál, amit emberileg elérhetett volna. El tudjuk képzelni, mekkora öröm lehetett az akkori emberek szívében, amikor egy száraz, keményen megpróbált nyár után végre betakaríthatták búzájukat és örülhettek a szőlő termésének. Nagy öröm ez, de a zsoltáros azt mondja, hogy az Istenbe vetett bizalom még ennél is nagyobb, teljesebb örömmel ajándékozza meg az embert. Nem olyannal, amit a csűrben, a bankban, a lakásunkban gyűjthetünk, amely rajtunk kívül van, és ezért bizonytalan, hanem az Isten közelségének és szeretetének örömével, békességével, világosságával. Ezt nem lehet sem fegyverrel, sem szankciókkal, sem fenyegetéssel elvenni.

A zsoltáros a saját mélységein túllátva, megtalálva Isten arcának világosságát eljutott a békességre. Ez azonban nem mindig jön magától. Nem mindig könnyű meglegelni, különösen háború dúlta életünkben. Éppen ezért merjünk mi is bátran, őszintén kiáltani Istenhez, aki Jézus Krisztusban hűséges Atyánk. Egyedül Ő az, aki Lelke által nekünk is megadhatja, hogy a zsoltárossal együtt valljuk: Békességben fekszem le, és legott elalszom, mert te, Uram, egyedül adsz nékem bátorságos lakozást. Adja meg ezt az Úr mindazoknak, akik puskaropogásban virrasztanak, betegsükből kiáltanak, szeretteiket féltik vagy gyászolják, s nekünk mindannyiunknak, akik Benne bízunk.

Debreczeni Júlia prédikációja. Elhangzott Zwollében, 2022. március 13.